

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/5/2019
Identifikačné číslo spisu: 1215203591
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1215203591.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y. L. Y. K., bývajúceho v G., T.H. T. X, proti žalovanej Slovenskej kancelárii poisťovateľov, so sídlom v Bratislave, Bajkalská 19B, IČO: 36 062 235, zastúpenej JUDr. Martinou Feketeovou, PhD., advokátkou so sídlom v Bratislave, Drotárska cesta 106, o zaplatenie 127 914,50 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 13 C 83/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. apríla 2018, sp. zn. 8 Co 104/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 10. apríla 2018, sp. zn. 8 Co 104/2017 ako vecne správny potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 26. októbra 2016, č. k. 13 C 83/2015-131, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy vo výške 127 914,50 eur s príslušenstvom titulom poisťného plnenia za škodu na zdraví spôsobenej prevádzkou nezisteného motorového vozidla, za ktorú zodpovedá nezistená osoba, ktoré poskytuje z poisťného garančného fondu Slovenská kancelária poisťovateľov, a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Súd nižšej inštancie v zmysle § 15 ods. 1, § 24 ods. 4, 5 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), § 799 ods. 2, veta prvá zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 66 ods. 1, 2 písm. a) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 8/2009 Z.z.“) dospeli na základe výsledkov vykonaného dokazovania k záveru, že nie sú splnené zákonné predpoklady pre priznanie nároku na poskytnutie poisťného plnenia z poisťného garančného fondu, keďže žalobca v konaní nepreukázal, že k poškodeniu jeho zdravia došlo v súvislosti s prevádzkou nezisteného motorového vozidla, za ktorú zodpovedá nezistená osoba.

2. Proti vyššie označenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie v zmysle § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces malo spočívať v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Dovolateľ uviedol, že súdy nižšej inštancie sa nevyjadrili k právnym otázkam významným pre rozhodnutie v tejto veci týkajúcich sa splnenia povinnosti ohlásiť dopravnú nehodu, rozsahu zistenia okolností dopravnej nehody a podmienok zníženia peňažného plnenia. V súvislosti s posúdením splnenia povinnosti ohlásiť dopravnú nehodu dovolateľ namietal nesprávne právne závery súdov nižšej inštancie, podľa ktorých si žalobca nesplnil zákonnú povinnosť ohlásiť dopravnú nehodu policajtovi v zmysle § 66 ods. 2 písm. a) zákon č. 8/2009 Z.z. Dovolateľ v tejto súvislosti uviedol, že k splneniu povinnosti ohlásiť dopravnú nehodu policajtovi došlo tým, že svedok dopravnej nehody opakovane zavolať na linku tiesňového volania 112, zriadenej na privolanie záchranných zložiek integrovaného záchranného systému v tiesni, v rámci ktorého v zmysle § 7 písm. c) zákon č. 8/2009 Z.z. pôsobia útvary Policajného zboru. Zodpovednosť za nevyšetrenie nehody políciou bezprostredne po nehode tak nesie podľa dovolateľa koordinátor tiesňovej linky 112, ktorý prijal oznámenie o nehode a ktorý túto nehodu ďalej neohlásil polícii. V súvislosti s výkladom ustanovenia § 24 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. v kontexte posúdenia rozsahu zistenia okolností dopravnej nehody dovolateľ uviedol, že účelom tohto ustanovenia je priznanie náhrady poškodenému aj v takom prípade, ak okolnosti vzniku tejto škody nie sú zistené takmer vôbec, nie „bez pochybností“, ako uvedené ustanovenie interpretovali súdy nižšej inštancie. Dovolateľ napokon namietal zamietnutie žalobcovho peňažného nároku, a to v plnej výške, súdmi nižšej inštancie, ktoré podľa dovolateľa vôbec neprihliadli na zákonnú podmienku zníženia (nie odmietnutia plnenia v plnej výške) povinnosti žalovanej plniť v zmysle § 799 ods. 3 OZ. Podľa dovolateľa totiž oznámenie vzniku dopravnej nehody podľa § 799 ods. 2 OZ žalovanej až po roku odo dňa dopravnej nehody nemalo, ani nemohlo mať žiadny vplyv na rozsah povinnosti žalovanej plniť náhradu škody žalobcovi, keďže ani v prípade oznámenia vzniku dopravnej nehody v zmysle § 799 ods. 2 OZ bez zbytočného odkladu by polícia vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu (neznámy škodca/páchateľ a neznáme vozidlo) nemala možnosť vyšetriť okolnosti nehody dôkladnejšie, ako tomu bolo po opätovnom oznámení nehody po jednom roku, t. j. závery by boli totožné. S poukazom na uvedené žalobca navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 3 CSP zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a žalobe v celom rozsahu vyhovel, alebo v prípade, ak neexistujú dôvody na zmenu napadnutých rozhodnutí, aby v zmysle § 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil napadnuté rozhodnutie aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec v zmysle § 450 CSP vrátil odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolateľ zároveň požiadal dovolací súd o vyhovenie návrhu vo veci odkladu vykonateľnosti rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu s poukazom na svoju sociálnoekonomickú situáciu.

3. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že zákonné predpoklady pre poskytnutie poistného z poistného garančného fondu v zmysle § 24 ods. 2 písm. a) v spojení s § 24 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. musia byť preukázané, čo však v prípade žaloby žalobcu absentuje. Žalobca predloženými dôkazmi podľa názoru žalovanej iba preukázal, že dňa 3. mája 2013 utrpel úraz pádom z bicykla. Žiadnym relevantným spôsobom však nepreukázal, že k jeho škode na zdraví spôsobenej pádom z bicykla došlo prevádzkou nezisteného motorového vozidla, za ktorú zodpovedá nezistená osoba, aby sa tak naplnila skutková podstata § 24 ods. 2 písm. a) v spojení s § 24 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. Podľa názoru žalovanej rozsudok odvolacieho súdu vychádza z náležite zisteného stavu veci a spočíva v správnom právnom posúdení veci. V súvislosti s návrhom žalobcu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie poukázala na účel inštitútu odkladu vykonateľnosti, ktorým je ochrana dovolateľa pred exekúciou vedenou (alebo hroziacou) na podklade napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (nález Ústavného súdu SR zo 14.2.2013, č. k. II. ÚS 481/2012-27). V uvedenom prípade dovolateľovi nehrozí na podklade napadnutého rozhodnutia exekúcia. Vzhľadom na uvedené navrhla dovolaciemu súdu, aby dovolanie zamietol a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací

[§ 35 CSP] po preskúmaní procesných podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a je potrebné ho odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné:

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, ktorá vymedzuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia a ktorú je potrebné vzhľadom na narušenie princípu právnej istoty strán, o ktorých veci sa už právoplatne rozhodlo, vykladať reštriktívne (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 59/2017, sp. zn. 5 Cdo 145/2016, sp. zn. 8 Cdo 107/2017). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 144/2017, sp. zn. 1 Cdo 137/2016 a tiež rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Podľa § 431 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle § 420 písm. f) CSP je relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

11. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, z hľadiska dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí pre prípustnosť dovolania konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na úspešné uplatnenie dovolania nestačí.

12. V súvislosti s požiadavkami kladenými na odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska princípov spravodlivého procesu, a to najmä pokiaľ ide o ich úplnosť, zrozumiteľnosť a presvedčivosť dovolací súd poukazuje na aj po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku naďalej aktuálne stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, R 2/2016,

ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V kontexte citovaného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dospel dovolací súd po preskúmaní veci k záveru, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia rozhodnutia podľa § 393 ods. 2 CSP. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

13. Keďže v dovolacom konaní nedošlo k preukázaniu nesprávneho procesného postupu súdu, ktorým by bol žalobca vylúčený z uskutočňovania jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádza. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

14. Dovolací súd následne pristúpil k preskúmaniu dovolania žalobcu, pokiaľ ide o druhý uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 CSP).

15. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená jednak podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 CSP, a musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 CSP.

16. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

17. Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

18. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach

účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

19. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že hoci dovolateľ v časti dovolania podaného pre nesprávne právne posúdenie v súvislosti s ohlasovacou povinnosťou účastníka dopravnej nehody, okolnosťami zistenia dopravnej nehody a výškou peňažného plnenia, prípustnosť dovolania formálne odôvodnil ustanovením § 421 ods. 1 písm. b) CSP, obsahom podaného dovolania boli v skutočnosti tvrdenia dovolateľa o tom, ako súdy nižšej inštancie nesprávne v jeho neprospech vyhodnotili vykonané dôkazy. Súdy nižšej inštancie mali totiž na základe vykonaného dokazovania za preukázané vážne poškodenie zdravia žalobcu, avšak žalobe nebolo možné vyhovieť, pretože žalobca neuniesol dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať, že k poškodeniu zdravia došlo pri dopravnej nehode, ktorú zavinielo (spôsobilo) neznáme motorové vozidlo, čím nepreukázal splnenie podmienok pre vznik jeho nároku na poskytnutie plnenia žalovanou z poistného garančného fondu v zmysle § 24 ods. 2 písm. f) zákona č. 381/2001 Z.z. Hoci dovolateľ uplatnil v dovolaní prostriedok procesného útoku spočívajúci v znaleckom posudku znalkyne N. Q. W. z odboru cestnej dopravy z 27.9.2018 o tom, že dňa 3.5.2013 došlo k dopravnej nehode, dovolací súd naň nemohol prihliadnuť, keďže podľa § 435 CSP v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

20. V tomto kontexte dovolací súd ďalej považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak, dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania ani v danom prípade do úvahy neprichádza.

21. Na základe vyššie uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné a preto dovolanie žalobcu pre nesprávne právne posúdenie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

22. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.